

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoCsp/46/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8421200587
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8421200587.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Martina Barana a JUDr. Kataríny Krochtovej v spore žalobkyne: Intrum Slovakia, s.r.o., so sídlom Mýtna 48, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 35 831 154, zastúpenej: JUDr. Ján Šoltés, advokát, so sídlom Mýtna 48, Bratislava, IČO: 37927795, proti žalovanej: T. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom Z. XX/XX, A. K., za účasti osobitného subjektu: Združenie Brániť sa oplatí - BSO, občianske združenie so sídlom Potočná 7343/37, Prešov - Nižná Šebastová, IČO: 42379083, zastúpenému: JUDr. Daniel Tarbaj, advokát, Zámocká 525/28, Stropkov, IČO: 53450345, o zaplatenie 8.998,36 eur s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 15.8.2023 č.k. KK-4Csp/32/2021-194, jednohlasne takto

rozhodol:

Mení rozsudok vo výroku IV. tak, že priznáva osobitnému subjektu vo vzťahu k žalobkyni náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 71 %.

Nepriznáva stranám a osobitnému subjektu náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie konanie ohľadom sumy 1.320,- eur s prísl. zastavil, žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, žalovanej nepriznal voči žalobkyni náhradu trov konania a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť osobitnému subjektu náhradu trov konania v rozsahu 71 % trov k rukám zástupcu osobitného subjektu B. V. E., advokátska kancelária, J. XXX/XX, A. s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením súdny úradník.

2. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia odôvodnil čiastočné zastavenie konania tým, že žalobkyňa zobrala žalobu späť a čiastočné zamietnutie žaloby odôvodnil poukazom na § 7 Zákona o spotrebiteľských úveroch. Pre nespĺnenie tejto povinnosti zistil, že veriteľ nemal oprávnenie úverovú pohľadávku, ktorej konečná splatnosť nastane až dňa 20.7.2027, predčasne zosplatiť. Uviedol, že postúpenie nezosplatennej bankovej pohľadávky, tzv. živého úveru, pred termínom jeho konečnej splatnosti je v rozpore s § 92 ods. 8 Zákona o bankách, ako aj § 17 Zákona o spotrebiteľských úveroch. Žalobkyňa týmto spôsobom nepreukázala, že je v konaní aktívne vecne legitimovaná. O trovách konania strán sporu a osobitného subjektu rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 CSP. Ohľadom nároku na zaplatenie sumy 1.320,- s prísl. konanie zastavil z dôvodu, že žalovaná po podaní žaloby v tejto časti pohľadávku žalobkyne dobrovoľne splnila. Preto mal za to, že v tejto časti zastavenie konania procesne svojím správaním zavinila žalovaná. Vo zvyšnej časti ohľadom zaplatenia sumy 7.678,36 eur s prísl. súd prvej inštancie žalobu zamietol, preto v tejto časti nárok na náhradu trov konania podľa § 255 ods. 2 CSP prislúcha žalovanej. Po porovnaní úspechu a neúspechu žalovanej a žalobkyne ustálil, že žalovanej prislúcha nárok na náhradu trov konania v rozsahu 71 %. Nakoľko žalovaná si náhradu trov neuplatnila a zo spisu nevyplynulo, aby jej trovy vznikli, žalovanej túto náhradu nepriznal - výrok III. rozsudku. Osobitnému subjektu, ktorý v konaní vystupoval na strane žalovanej a ktorý do konania vstúpil dňa 13.1.2023, súd prvej inštancie podľa pomeru úspechu žalovanej v konaní priznal náhradu

trov v rozsahu 71 %, keďže osobitný subjekt si nárok na náhradu trov konania uplatnil a zároveň je v konaní zastúpený zástupcom z radov advokátov - výrok IV. rozsudku.

3. Proti tomuto rozsudku, a to proti výroku IV. podala včas odvolanie žalobkyňa, ktorá navrhla, aby odvolací súd na základe § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku zmenil rozsudok tak, že žalobkyňa je povinná zaplatiť osobitnému subjektu náhradu trov konania v rozsahu 71 % trov s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením súdny úradník. Má za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti výroku o prijímateľovi náhrady trov konania nie je správne. Zdôraznila, že v tomto spore na strane žalovaného spotrebiteľa vystupuje osobitný subjekt podľa § 95 CSP, a to Združenie Brániť sa oplatí - BSO ako subjekt znalý spotrebiteľského práva zriadený na ochranu a presadzovanie práv a oprávnených záujmov spotrebiteľov. Podľa § 89 CSP a nasledujúce sa v sporovom konaní môže dať zastúpiť zástupcom len strana sporu. Nakoľko osobitný subjekt podľa § 95 CSP nie je stranou sporu, jeho zastúpenie advokátom je zo zákona neprípustné, preto je vylúčené, aby bol prijímateľom náhrady trov konania právny zástupca osobitného subjektu. Poukázal aj na komentované znenie CSP k tomuto zákonnému ustanoveniu, podľa ktorého osobitné subjekty nemajú právo na odmenu za svoju činnosť v súdnom konaní a nie je prípustné ani zastúpenie osobitného subjektu zástupcom. Aj na tomto mieste sa autori komentára odvolávajú na argument teleologického výkladu normy § 97 CSP. Žalobkyňa napokon poukázala na to, že neprípustnosť právneho zastúpenia osobitného subjektu advokátom bola vyriešená aj rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a v tejto súvislosti odkázala na obsah uznesenia ÚS SR sp.zn. II.ÚS 214/2017 a IV.ÚS 612/2020. V týchto rozhodnutiach ústavný súd potvrdil neprípustnosť právneho zastúpenia osobitného subjektu advokátom v civilnom sporovom konaní. Ignorácia a nerešpektovanie rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít má potom za následok porušenie Čl. 2 bod 2 CSP. Na základe týchto dôvodov navrhla žalobkyňa podanému odvolaniu vyhovieť.

4. Žalovaná ani osobitný subjekt sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadrili.

5. Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda vo výroku IV., v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasledujúce zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“, spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie je opodstatnené.

6. So zreteľom na obsah odvolania žalobkyne, v odvolacom konaní bol preskúmaný výrok rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a osobitným subjektom, keď proti tejto časti rozhodnutia je odvolanie prípustné v zmysle predpokladov § 357 písm. m) CSP a výroky o čiastočnom zastavení konania, čiastočnom zamietnutí žaloby a o náhrade trov konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou, ktoré odvolaním strán konania napadnuté neboli, v odvolacom konaní preskúmané neboli a ako také nadobudli právoplatnosť (§ 367 ods. 2 CSP).

7. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné venovať pozornosť zmyslu a účelu inštitútu náhrady trov konania. Výklad náhrady trov konania nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva, zaručeného v Čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a v Čl. 1 Dodatkového protokolu.

8. V sporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, teda strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, teda ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Strana, ktorá mala plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Ak strana nemá plný úspech vo veci, vždy má čiastočný úspech a v takom prípade súd náhradu trov buď pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

9. Ako je ďalej zrejme z obsahu spisu, súd prvej inštancie uznesením zo 14.11.2022 č.k. 4Csp/32/2021-119 pribral do konania do procesného postavenia osobitného subjektu Združenie Brániť sa oplatí - BSO, občianske združenie so sídlom Potočná 7343/37, Prešov - Nižná Šebastová, IČO: 42379083. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 95 ods. 1, 2 CSP a toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 13.1.2023. Súd prvej inštancie zistil, že žalovaná, ktorá podľa obsahu spisu, má v spore postavenie spotrebiteľa ako slabšej sporovej strany, vzhľadom na znalosti a skúsenosti v

zmluvnom vzťahu s porovnaním s profesionálnym dodávateľom, požiadala súd o ochranu svojich práv subjektom určeným na ochranu spotrebiteľov. Súd prvej inštancie tento návrh akceptoval a do konania na ochranu práv žalovanej pribral Združenie Brániť sa oplatí - BSO, predmetom činnosti ktorého je okrem iného kolektívna ochrana práv spotrebiteľov, ako aj ich zastupovanie pred orgánmi štátnej správy. Pri výbere tohto subjektu zo zoznamu spotrebiteľských združení v SR, súd prvej inštancie prihliadal na hospodárnosť konania vo vzťahu k sídlu subjektu a trvalému pobytu žalovanej, ako aj na praktické skúsenosti súdu zo spotrebiteľských konaní so súčinnosťou a aktivitou jednotlivých spotrebiteľských združení.

10. Je ďalej zrejmé, že osobitný subjekt predložil v konaní plnomocenstvo na zastupovanie advokátom B. V. E. s tým, že ide o plnú moc z 25.1.2023 (č.l. 124).

11. Osobitný subjekt sa vyjadril k veci prostredníctvom právneho zástupcu písomným podaním zo dňa 9.3.2023 (č.l. 141) a zároveň jeho právny zástupca bol na pojednávaní konanom pred súdom prvej inštancie dňa 15.8.2023, na ktorom pojednávaní súd prvej inštancie vyhlásil spomínaný rozsudok vo veci samej.

12. Žalobkyňa v podanom odvolaní proti výroku o trovách konania vo vzťahu k osobitnému subjektu namieťa a rozporuje prípustnosť zastúpenia osobitného subjektu advokátom poukazom na ustanovenie § 89 CSP v spojení s § 95 CSP. Takáto námietka žalobkyne je opodstatnená so zreteľom na ustanovenie § 366 písm. a) CSP, keďže podmienky konania pred súdom sú tak zásadným predpokladom ústavne konformnej administrácie spravodlivosti, že ani pri kontrole ich splnenia, ktorá bude realizovaná až následne, v opravnom konaní, nemôže byť obmedzené právo novôt.

13. K tejto námietke žalobkyne odvolací súd zdôrazňuje, že inštitút pribratia osobitného subjektu do konania predstavuje nový ochranný prvok v civilnom procese v prospech strán, na ochranu ktorých sú tieto osobitné subjekty určené. Zabezpečuje sa tak čiastočná kompenzácia sprísnených pravidiel nového civilného procesu, predovšetkým princípu formálnej pravdy a procesnej diligencie strán v prípadoch, keď súd zväží, že je to potrebné. Ako osobitný subjekt môže byť ustanovený každý orgán verejnej moci alebo právnická osoba, ktorá spĺňa podmienku určenú v odseku 1 § 95 CSP. V súčasnosti je takýmto subjektom aj právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa (ďalej len združenie) podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa. Podľa § 3 ods. 4 Zákona o ochrane spotrebiteľa má každý spotrebiteľ právo združovať sa spolu s inými spotrebiteľmi v združeniach a prostredníctvom týchto združení v súlade so zákonom chrániť a presadzovať oprávnené záujmy spotrebiteľov, ako aj uplatňovať práva zo zodpovednosti voči osobám, ktoré spôsobili škodu na právach spotrebiteľov. Právna forma združení nie je právnou úpravou Zákona o ochrane spotrebiteľa záväzne stanovená, obvyklou právnou formou je občianske združenie. Zoznam združení je zverejnený na webovej stránke Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, no tento zoznam bol vytvorený len na základe dobrovoľného oznámenia združení, preto ho nemožno považovať za úplný. Súd priberie združenie do konania spravidla v spotrebiteľských sporoch.

14. O pribratí osobitného subjektu do konania rozhoduje súd, ak s tým strana, na ochranu práv ktorej má vystupovať, súhlasí. Kritériom na rozhodnutie súdu o pribratí osobitného subjektu do konania je potreba ochrany práv strany. Tá môže vyplývať z neskúsenosti strany so súdnym konaním, neznalosti právnych noriem a neschopnosti strany dôsledne využívať svoje procesné práva a plniť svoje procesné povinnosti alebo aj vtedy, ak súd doručuje strane písomnosti prostredníctvom fikcie doručenia. O pribratí osobitného subjektu súd rozhoduje uznesením, proti ktorému nie je prípustné odvolanie, uznesenie sa doručuje stranám, resp. ich zástupcom a pribratému subjektu a účasť vzniká takémuto subjektu podľa § 238 ods. 3 druhá veta CSP až dorúčením uznesenia o pribratí do konania a nie už dorúčením návrhu na pribratie do konania.

15. Inštitút osobitného subjektu je potrebné striktné odlišiť od intervenienta. Intervenient má právny záujem na výsledku konania, čo o osobitnom subjekte v žiadnom prípade povedať nemožno. Osobitný subjekt podľa § 95 CSP nemožno stotožňovať ani so zástupcom podľa § 89 až § 92 CSP. Samotný Civilný sporový poriadok zaraďuje tieto dva inštitúty v rámci systematiky právneho predpisu pod samostatné hlavy prvej časti (zastúpenie je zaradené do piateho oddielu piatej hlavy nazvanej Strana a zastúpenie a problematika osobitného subjektu je zaradená do šiestej hlavy nazvanej Iné subjekty konania). Zároveň aj materiálne čo do účelu, ktoré v konaní plnia, ide o dva rozdielne inštitúty - zástupca koná v mene

zastúpeného a na účet zastúpeného, pričom rozsah zastúpenia je určený splnomocnením. Tam, kde zákonodarca chcel, aby tretie subjekty, vykonávajúce činnosť na ochranu práv strany sporu, vystupujúce v konaní konali v mene strany a kde súčasne ide o zastúpenie strany týmto tretím subjektom (teda kde koná tento tretí subjekt v mene strany), tam to zákonodarca v rámci právnej úpravy civilného sporového konania výslovne upravil (ide o spory s ochranou slabšej strany - § 291 ods. 1 CSP).

16. Právna úprava osobitného subjektu explicitne neodkazuje na podpornú aplikáciu ustanovení o zastúpení na základe splnomocnenia a právo osobitného subjektu dať sa zastúpiť advokátom na základe splnomocnenia nemožno vyvodiť ani implicitne z účelu právnej úpravy osobitného subjektu v § 95 CSP. Právnická osoba v pozícii osobitného subjektu môže v konaní vystupovať iba vtedy, ak ide o právnickú osobu, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Zákonná úprava prezumuje, že takáto právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana spotrebiteľa, disponuje väčším množstvom naakumulovaných skúseností a vedomostí ako má samotný spotrebiteľ, čo jej v konaní umožňuje vystupovať efektívnejšie na ochranu jeho záujmov a svoju úlohu môže efektívne splniť aj bez vynaloženia nadbytočných nákladov na právne zastupovanie. Aj preto pripustenie takého výkladu, podľa ktorého by sa osobitný subjekt mohol dať v konaní zastupovať advokátom, by bolo popretím účelu pôsobenia osobitného subjektu v zmysle § 95 CSP v konaní na strane konania.

17. Nemožnosť dať sa advokátom zastupovať pri vykonávaní svojich oprávnení ako osobitného subjektu neznamena, že služby advokáta na riešenie právneho problému spotrebiteľa nemôže využiť vôbec. Advokát môže byť nápomocný osobitnému subjektu aj iným spôsobom, a to poskytovaním právneho poradenstva združeniu v súvislosti s riešenými prípadmi, prípadne môže, ak s tým spotrebiteľ súhlasí, prevziať jeho zastupovanie po zvážení s tým spojených procesných následkov v civilnom sporovom konaní.

18. Nie je možné uvažovať ani o porušení práva na právnu pomoc, keďže toto právo v zásade patrí strane konania (žalovanému a žalobcovi) a združenie stranou konania nie je, iba vystupuje na ochranu práv strany konania, čo je podstatný rozdiel.

19. Osobitnému subjektu môžu v konaní vzniknúť výdavky. Právo na ich náhradu však v Civilnom sporovom poriadku nie je zreteľne upravené. Tieto výdavky možno považovať za trovy konania v zmysle § 251 CSP za podmienky, že boli preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, pretože ide o výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Pomocou výkladového princípu článku 4 možno s využitím analógie ustáliť, že aj osobitný subjekt má právo na náhradu účelne vynaložených hotových, preukázaných a uplatnených výdavkov. Tento záver je opodstatnený najmä vo vzťahu k osobitným subjektom súkromnoprávnej povahy, ktoré nie sú financované z prostriedkov štátneho rozpočtu. Osobitné subjekty však nemajú právo na odmenu za svoju činnosť v súdnom konaní a nie je prípustné ani zastúpenie osobitného subjektu zástupcom. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na argument teleologického výkladu normy - § 95 CSP (do pozornosti Komentár Civilného sporového poriadku, 2. vydanie, 2022, Števíček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kolektív).

20. Záver o nemožnosti osobitného subjektu pribratého do konania podľa § 95 CSP dať sa v konaní zastúpiť advokátom napokon vyplýva aj z obsahu uznesení Ústavného súdu SR, ktoré boli vydané v konaniach pod sp.zn. II.ÚS 214/2017 a IV.ÚS 612/2020, ktorými boli ústavné sťažnosti osobitných subjektov pre porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie odmietnuté ako zjavne neopodstatnené.

21. Poukazujúc na uvádzané dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. postupom podľa § 388 CSP zmenil tak, že priznal osobitnému subjektu vo vzťahu k žalobkyni náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 71 %, keď rozsah tejto náhrady žalobkyňa v podanom odvolaní nijakým spôsobom nespochybnila.

22. O trovách tohto odvolacieho konania bolo rozhodnuté postupom podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 a nasledujúce CSP. Žalobkyňa trovy tohto štádia konania nežiadala priznať a s ohľadom na výsledok odvolacieho konania žalovaná ani osobitný subjekt nemajú nárok na náhradu trov tohto štádia konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).